

УДК 631.354:631.145(477.76)

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗЕРНОЗБИРАЛЬНОЇ ТЕХНІКИ У АПК ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ

В.С. Ніценко, аспірант

Одеський державний аграрний університет

Розглянуто шляхи удосконалення ефективності використання і проведено розрахунки за кількістю залучення необхідних зернозбиральних машин у Одеській області та у розрізі районів.

Рассмотрено пути усовершенствования эффективности использования и рассчитано, сколько необходимо привлечь зерноуборочных машин в Одесской области и в разрезе районов.

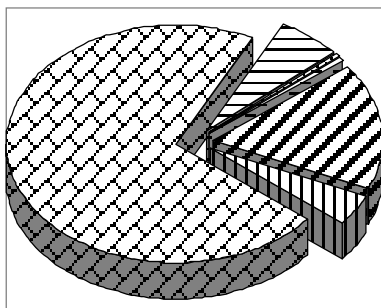
Вступ. Сільськогосподарська техніка, що використовується у сільському господарстві України, за якістю, строкам виконання робіт, енергоємності у більшості випадків не відповідає світовим стандартам. Вона не дозволяє оптимально використовувати агробіологічний потенціал ґрунту, її застосування призведе до втрат врожаю близько 30%. Крім цього, значна її частина знаходиться в аварійному стані. Усе це разом дає підставу нам стверджувати про критичний стан парку сільськогосподарської техніки в країні.

Метою статті є обґрунтування шляхів більш ефективного використання зернозбиральної техніки в регіоні.

Основна частина. На початку 90-х років в аграрному секторі України було сформовано парк сільськогосподарських машин, який повністю задовольняв потреби країни в цій техніці. Але під час переходу до ринкової економіки проблемам технічної оснащеності

не приділялося належної уваги; старі методи формування матеріально-технічної бази перестали діяти, а нові ще не напрацьовані. Ріст цін на промислові товари у 6-8 разів перевищував їх зростання на продукцію сільського господарства, що негативно позначилося на експлуатаційних технічних затратах.

У структурі комбайнового парку України, який нараховує 58 тис. одиниць, майже 70% морально і фізично застарілі комбайни СК-5 “Нива”. 99% їх загальної кількості відпрацювали свій амортизаційний термін, а 68% з них мають “вік” понад 20 років. Структуру вітчизняного парку зернозбиральних комбайнів можна побачити на рисунку.

- "Нива", СК-5, СК-6, "Колос"-70%
- Імпортні-6%
- "Єнісей" (рисозбиральні)-0,3%
- "Славутич", "Лан"-0,5%
- "Дон"-17%
- "Єнісей"-4%

Рис. Структура вітчизняного парку зернозбиральних комбайнів

Чому вітчизняних комбайнів у структурі зернозбиральної техніки так мало (0,5%), а російських багато? Причина в тому, що історія виробництва російських машин нараховує вже майже 100 років, українських – 10 років. Крім того, конкурентоспроможними за якістю комбайнами можна вважати тільки “Славутичі”, які випускаються останні два роки [1, с. 51].

Одеський регіон по праву вважається одним із більших по виробництву зернових культур, але стан механізованих процесів залишається на дуже низькому рівні. Технологічна потреба для

сільського господарства Одеської області складає 25 415 одиниць [2, с. 363].

Найбільш критичне становище склалося з парком зернозбиральних машин. На сьогодні в господарствах області залишилося лише 3732 зернозбиральних комбайни. З них 2697 одиниць (75%) експлуатуються вже більше 10 років. Із загальної кількості наявних комбайнів 3008 одиниць класу СК–5 “Нива” (83%) – це комбайни малопродуктивні. Навантаження на один комбайн в середньому по області збільшилося в 1,6 раза і складає 246 га, що нижче, ніж в середньому по Україні, на 23 га.

Скільки потрібно зернозбиральних комбайнів залучити до жнив 2005 року в липні, і на який термін, наведено в таблиці. Ці дані вказують, що збирання врожаю триває від 15 до 26 днів. Це залежить не тільки від кількості залученої і власної техніки, а й від розмірів площі збирання зернових в кожному районі, від стану наявної техніки, від правильності проведених розрахунків, керівників господарств тощо.

Виходячи з наведеного аналізу, можна зробити висновок, що наявний парк сільськогосподарської техніки Одеської області не в змозі задовольнити потреби аграріїв, тому втрати зерна від нестачі зернозбиральних комбайнів за перші 5 днів складають 7% та через кожні 5 днів ще 3%. Тому багато господарств залучають техніку із інших регіонів України, де збирання жнив проходить на 10-20 днів пізніше.

Багато спеціалістів впевнені, що нестачу техніки можна покрити за рахунок створення машинно-технологічних станцій. Таких в області на сьогоднішній день працює 16, але і вони не спроможні у повному обсязі зібрати вирощений врожай.

Вважаємо доцільним створювати кооперативи по обслуговуванню сільськогосподарських товаровиробників із наявної у них техніки. Ефективність від впровадження такої системи буде, але в цьому повинні бути зацікавлені всі пайовики, які увійдуть до такого кооперативу. Розмір паїв повинен бути пропорційний внескам кожного члена.

Таблиця 1

Залучення комбайнів для збирання жнив у 2005 році у Одеській області

Найменування районів	Наявність власних комбайнів, всього, од.	Необхідно додатково залучити комбайнів, од.	Фактично залучено комбайнів, од.	+/-	Буде зібрано залученими комбайнами	
					га	термін
Ананівський	99	48	40	-8	14 290	5.07-20.07.
Арцизький	192	61	59	-2	13 710	1.07-15.07.
Балтський	147	31	29	-2	9 600	10.07.-25.07.
Березівський	157	89	78	-11	22 387	5.07.-20.07.
Б.-Дністровський	233	60	60	0	18 040	1.07-15.07.
Біляївський	153	54	60	6	10 800	1.07-15.07.
Болградський	154	38	62	24	16 314	1.07-20.07.
В. Михайлівський	109	79	59	-20	23 560	1.07-20.07.
Іванівський	137	60	51	-9	18 062	5.07.-22.07.
Ізмаїльський	176	64	84	20	18 630	25.06.-10.07.
Кілійський	117	31	31	0	9 418	25.06.-12.07.
Кодимський	75	14	30	16	7 658	10.07.-26.07.
Комінтернівський	193	52	73	21	13 179	1.07-27.07.
Котовський	124	31	28	-3	5 028	15.07.-30.07.
Красноокнянський	140	39	28	-11	6 668	12.07.-20.07.
Любашівський	113	36	32	-4	10 890	10.07.-27.07.
Миколаївський	133	35	32	-3	10 540	5.07.-27.07.
Овідіопольський	83	19	46	27	5 650	5.07-20.07.
Роздільнянський	152	56	38	-18	16 715	1.07-20.07.
Ренійський	79	14	26	12	4 335	1.07-15.07.
Савранський	68	14	17	3	2 770	7.07-20.07.
Саратський	266	24	59	35	15 740	27.06.-5.07.
Тарутинський	187	90	87	-3	23 873	1.07-20.07.
Татарбунарський	150	75	121	46	22 500	1.07-20.07.
Фрунзівський	151	30	36	6	5 120	8.07.-18.07.
Ширяївський	144	62	62	0	14 900	5.07-20.07.
Всього по області	3732	1206	1328	122	340377	25.06.-30.07.

ЛІТЕРАТУРА

- Осипенко Є. Переорієнтувалися // Агро Перспектива. – № 4. – 2004. – С. 51.
- Колузанов К.В. Аналіз формування матеріально-технічної бази АПК в період його реформування // Вісник 5 з'їзду вчених економістів-аграрників. – 2003. – С. 363.